

DE POTTENBAKKERSWERELD EN LEA H. HALPERN

trekken; en Lea Halpern, die trouwens een zwak heeft voor haar gekneede beestjes, toonde mij eens met geestdrift een aantal kleine schelpen en legde deze op den bodem van enkele kommen, om de verwantschap tusschen beide nog duidelijker te doen spreken. Verwantschap is echter geen navolging en het beeldende in min of meer nabootsenden zin zal den maker van ceramiek altijd vreemd zijn; men treft het feitelijk alleen aan in een primitieve phase bij natuurvolken, wier leemen vaatwerken in den loop der tijden de oorspronkelijke kalebassen e.d. hebben vervangen. Hier treedt de kunst op als een voortgezet vorm-zoeken en -vinden van de natuur zelf.

Het is vooral in zijn beheersching van de nagenoeg onbepaalde expressiemogelijkheden der glazuren, dat de pottenbakker onzer dagen zijn wezenlijke kracht ontplooit, en hier raakt men dan ook aan zijn vakgeheimen, waarover hij behoedzaam zwijgt. Hij blijkt bovenal een coloristisch magiër, voor altijd tuk op het ontdekken van nieuwe glazuren, op het combineeren en harmonieeren van nieuwe kleurwerkingen. Evenwel niet in den zin van een lukraak experimenteren of ongeremd zwelgen in kleureffecten, want het ideaal blijft steeds het volkomen en onafscheidelijk één-zijn van vorm, substantie en glazuur (eventueel ook ornamentatie), m.a.w. het ideaal blijft de vooraf en nauwlettend bepaalde *conceptie* van het *totale* voorwerp. Het is dan ook principieel onjuist, een en denzelfden vorm te bekleeden met radicaal verschillende glazuren, gelijk nogal eens geschiedt: iedere vormgeving toch vraagt om haar eigen kleur of kleursoort, zooals omgekeerd iedere glazuur noodzaakt tot bepaalde vormtypen. De kleur, hoe schoon of boeiend op zichzelf, kan nooit méér zijn dan één van verschillende factoren, in haar vermogen tot uitstraling trouwens nauw vervlochten en deels afhankelijk van deze andere factoren. Zelfs kan men niet zeggen, dat in de hoogste ceramische scheppingen van verleden of heden de kleur het eerste en laatste is, dat men gewaarwordt. Integendeel, deze toppunten van pottenbakkerskunst zijn meestal van een zoo gezuiverde soberheid, een zoo sublieme ingehoudenheid, dat ook de kleur ervan zich schijnt terug te trekken in een ondoordringbare stilte, zich schijnt te concentreeren op een voor ons niet oplosbaar raadsel en den indruk teweeg brengt, dat zij zwijgend een gedachte uitdrukt waarvoor geen taal meer is te vinden. Zij dringt zich niet op aan het bewustzijn, maar wijkt terug, „vlucht” om zoo te zeggen, naar een æsthetisch „hiernamaals”. Ook Lea Halpern heeft eenige stukken in dezen geest voortgebracht.

Generaliseerend kan inmiddels de vraag worden gesteld of de ceramisten van dezen tijd, in 't bijzonder ook in ons *picturaal* ingesteld land, er niet toe neigen hun krachten wat te éézijdig te beproeven in de richting der kleurglazuren. Juist onze beste potten-